

1. OD UMĚLECKÉ GRAFIKY KE GRAFICKÉMU DESIGNU- UMĚLECKÝ PLAKÁT

- Jakožto součást grafického designu plní plakáty funkci předváděcí a propagační, v jejímž rámci musí být obraz a slovo úsporné, propojené jediným významem a zapamatovatelné
- Na ulicích 19. století byly plakáty odrazem hospodářského, společenského a kulturního života, soutěžily o pozornost spotřebitelů a publika
- Zájem kolemjdoucích byl upoután barevností plakátů – rozvoj litografie
- Ilustrace byly zasazovány do správného kontextu pomocí textu, odrážely soudobou uměleckou módu a zaváděly novou estetiku zjednodušených, úsporných obrazů, jež byla odvozena od jejich reprodukčních technik
- Před zavedením litografie se plakáty tvořily stejně jako knihy – pomocí knihtisku – tiskařskou černí vytlačenou ze sazby s občasnými dřevorytovými ilustracemi
- Sazbu vybíral a sestavoval tiskař
- Umělci namalovali plakát, který byl ručně přenesen na litografickou desku – pro každou barvu jednu – někdy se jich používalo i 15

JULES CHÉRET

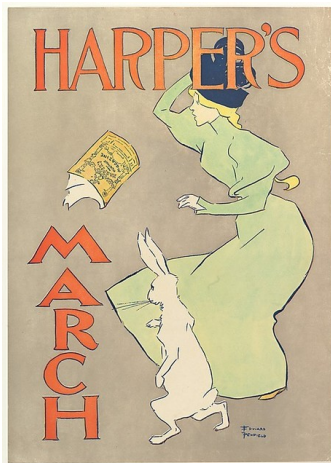
- Spojení umělecké a průmyslové výroby je patrné na dílech Julese Chéreta (syn sazeče a učeň francouzského litografa přišel do Londýna studovat nejnovější techniky)
- Vyvinul systém tří či čtyřbarevného tisku: černá kresba na odstupňovaném, světlém barevném pozadí, nahoře obvykle modrém, které doplňovala výrazná červená a jemná žlutá
- Chéret a umělci, kteří v 90. letech tvořili, mohli na kamennou desku sami volně kreslit (tuší či křídou), nebo malovat – dodat tak velkým plochám jednolitou barvu. Nebo mohli povrch pokropit – nesouvislá textura
- Od roku 1866 prováděl Chéretův ateliér reprodukci a tisk svých vlastních návrhů (někdy i 2,5 m.), skládaly se téměř pokaždé z jediné ženské postavy lidské velikosti a z jednoho, nebo dvouslovného kresleného nadpisu – občas doprovázen sloganem
- Postavy se vymykají obvyklé perspektivě, nestojí nohama na zemi, plují po povrchu plakátu
- Toto schéma bylo základem plakátů vytvořených na přelomu století v Evropě a Americe: umělcům šlo především o estetický účinek (obrazy, které představovaly nějaký výrobek, nebo ideu, byly vzácné)
- Chéretův styl vyzrál na konci 80. let a začali ho rozvíjet další umělci:
PIERRE BONNARD a HENRI DE TOULOUSE LAUTREC

- Chéretova kresba „dělicí čáry“, kterou změnil při tisku z černé na modrou, utvářela design plakátu a byla přenášena na kamennou desku jakožto šablona pro každou barvu – na plakátech není žádné světlo a stín, žádná hloubka – předmětem plakátu je barva plochy tvořené obrysem – také nepotíštěným bílým papírem, podobě jako mapa
- dělicí čára slouží jako hranice mezi dvěma barvami
- pevný obrys a barvy odrážely nadšení umělců pro japonský dřevo-tisk (předvedené na světové výstavě v Paříži v 1867) – dokonce i typy písma (Auriol) napodobovaly japonské znaky
- japonský tisk a vliv fotografie ovlivnily novou tvorbu – svislý obdelník: šikmé pohledy seshora (plakát Bécane – Edouard Vuillard), nebo „useknuté“ postavy vidné v Lautrecově díle: *Aristide Bruant dans son cabaret*
- nápisy byly ručně malovány umělci
- s rozvojem dekorativního stylu secese se celý prostor plakátu stal součástí strukturované plochy (např. jednotlivé ženské postavy v dílech **ALFONSE MUCHY**, podány obrysovou kresbou těla a tváře, vlasy byly rozvedeny do stylizované plochy barvy, typické jsou prameny vlasů)
- Muchovy plakáty ožívají vynalézavé nadpisy: v reklamě na cigaretové papírky „Job“ jsou písmena vytvarovaná do symetrického monogramu (zdá se, že se opakuje vzor z pozadí)

- *Job*
- Paříž byla centrem světového umění, na kterou se vzhlíželo s obdivem – řada škol plakátových tvůrců a grafických designerů vznikala také v: Amsterdamu, Bruselu, Berlíně, Mnichově, Budapešti, Vídni, Praze, Miláně – nejvíce vynikaly plakáty tvořené v Miláně – nejznámějším byl **LEONETTO CAPPIELLO** (ovlivněn pařížským stylem, Chéretem a Lautrecem – převzal si jednolitou barvu pozadí)

- Američané považovali Paříž za hlavní město světové módy i umění – po vydání historické publikace Ernesta Maindrona – *Les Affiches illustrées* (1886), získaly plakáty kulturní respekt.
- New Yorské nakladatelství *Harper Brothers* si v roce 1892 najalo švýcara **EUGENA GRASSETA** (tvorba secesních plakátů v Paříži), aby navrhl plakáty pro vánoční číslo jejich časopisu *The Harper's* - takovéto vložené plakáty byly v 90. letech (zvláště v sezónním období) reklamním prostředkem
- Američtí umělci spojovali ilustrace s kresleným písmem, nejznámější byli: **EDWARD PENFIELD, LOUIS J. RHEAD, WILLIAM CARQUEVILLE a J.J GOULD**
- Penfield, který navrhoval všechny plakáty v *Harper's* mezi lety 1893 a 1899, byl ve svých grafických postupech velmi přímočarý (plakát ženy se zajícem)

-
-
- WILL BRADLEY – tvořil pro časopis *Chap Book* a na obálkách časopisu *Inland Printer* – přetvořil secesní manýrismus, pomocí písma inspirovaného středověkem a renesancí.
- Bradley vstřebal nejen francouzský, ale i japonský a anglický vliv (v Anglii začal vycházet v roce 1898 měsíčník *The Poster*, nadšení pro toto nové umění)
- Ve snaze přehodnotit roli umění v průmyslové společnosti, jakou byla Británie, se William Morris a další, kteří zdůrazňovali úlohu rukodělné práce, ohlíželi k renesančním vzorům i starším druhům písma
- Bradley přejal jejich zdobné, dekorativní okraje a velké plochy černé a bílé kontrastující s jemnými liniemi
- **AUBREY BEARSLEY** – zobrazoval postavy v bezperspektivním prostoru pomocí černých ploch vlasů a drapérií, bílých ploch vymezených tenkou černou, přísně geometrickou linkou, nebo liniemi nahuštěnými natolik, že tvoří šedou texturu
-

Bearsley

- **BEGGARSTAFFS** – ve svých pracích využívali siluety, jelikož to byl velmi „úsporný“ způsob vytváření plakátů pro reprodukci, protože všechny barevné tóny byly ploché – vyřezávali návrhy z hnědého papíru, plakáty byly asymetrické, s tučným písmem, omezovaly se na 2 nebo 3 barvy, vyvažovaly celý obraz
- Tvůrci plakátu v tomto období demonstrovali estetickou svobodu a tvůrčí odvahu, která doprovázela první střety s technickými inovacemi v grafické výrobě a reprodukci.